

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Avd.
Presidentens kontor

Deres ref.
NOU 2008:4

Vår ref.

Dato
16. juni 2008

Høringsuttalelse – NOU 2008:4 "Fra ord til handling - Bekjempelse av voldtekt krever handling"

1. Innledende kommentarer

Røde Kors finner det positivt at regjeringen setter fokus på voldtekt og voldtektsofrenes stilling i det norske samfunnet. Voldtektsutvalget presenterer, gjennom NOU 2008:4, en rekke konstruktive forslag til tiltak. Utredningen vitner videre om en helhetlig tenkning, innsikt og evne til å søke nye løsninger.

2. Rettsapparatets behandling

I Norge er det store geografiske og bosetningsmessige forskjeller. Dette medfører blant annet store ulikheter når det gjelder hvordan et voldtektsoffer blir møtt og hva slags støtte og oppfølging vedkommende får. Røde Kors mener det derfor er positivt at utvalget foreslår en landsdekkende spesialenhet for politiet med ansvar for seksualisert vold (SEPOL). Etter vår oppfatning vil dette bidra til større nasjonal likebehandling av voldtekts ofre. Videre vil en slik enhet gi en nødvendig oppjustering av status og kompetanse på dette feltet innen politiet.

Saksbehandlingstid, anmeldeshyppighet og tiltale

En av de største belastningene for et voldtektsoffers møte med rettsapparatet er at det går svært lang tid fra anmeldelse til endelig dom foreligger. Dette øker trolig sjansen for at voldtekts ofre ikke anmelder overgrepet fordi de ikke orker belastningen en langvarig etterforskning og rettssak innebærer. Det er nødvendig å tilstrebe en kort saksbehandlingstid og legge til rette for økt anmeldeshyppighet.

Samtidig må ikke en målsetning om økt anmeldeshyppighet redusere kvaliteten på den grundige vurderingen som må legges til grunn når tiltale tas ut. For å unngå at voldtekts ofre opplever at

Norges Røde Kors

Post: P.B. 1 Grønland, 0133 OSLO

Besøk: Hausmannsgt. 7

Fakturering: Norges Røde Kors, Postboks
2967, 7438 Trondheim

Tlf: 22054000

Faks: 22054040

Web: <http://www.redcross.no>

E-post: servicetorget@redcross.no

Bank: 8200 01 76318

Post: 0809 50 90444

Org.nr: NO 864 139 442

Norges Røde Kors er en del av
Den Internasjonale Røde Kors-
og Røde Halvmånebevegelsen

overgriper blir frifunnet i retten etter en lang og belastende prosess, mener Røde Kors at det er viktig med god informasjon fra politiet om bevisenes tilstrekkelighet for domfellelse før en rettssak.

Gruppevoldtekter

Straffesaksbehandling av gruppevoldtekter stiller offeret i en spesielt sårbar situasjon. Røde Kors mener derfor Voldtektsutvalget burde behandlet dette særskilt. I den forbindelse vil vi særlig fremheve behovet for at overgriperne stilles til ansvar som enkeltindivider, og dermed fratras den gruppetilhørighet som både distanserer dem fra handlingen - og fratras dem ansvaret. Røde Kors mener det er uheldig at de enkelte tiltalte som ønsker å ta ansvar for sine egne handlinger kan bli hindret i dette på grunn av at rettsystemet understøtter gruppetilhørigheten.

Det at en gruppevoldtekt behandles som ett straffbart forhold, og ikke flere voldtekter, gjør det også juridisk teknisk mulig å gi strafferabatt ved straffeutmålingen og å idømme solidaransvar i erstatningsutmålingen, noe som kan virke ytterligere belastende for offeret. Det er ikke sannsynlig at dette har vært intensjonen bak denne ordningen. Det er heller ikke i tråd med straffeloven som forutsetter at gruppevoldtekter skal behandles som skjerpene straffutmålingsmoment.

Foreldelsesfrist

En svært alvorlig følge av overgrep er at offeret pga det traume det skaper, dissosierer hendelsen, og ikke har bevisst minne om det som har skjedd. Ofte vil hendelsen bli bevisst en gang i fremtiden, når situasjonen kanskje har blitt tryggere og personen er i stand til å håndtere informasjonen. I mellomtiden har foreldelsesfristen for muligheten til å anmelde løpt ut. Røde Kors ber Justisdepartementet vurdere om å utvide foreldelsesfristen.

3. Forebyggende tiltak

Røde Kors stiller seg positiv til utvalgets forslag til forebyggende tiltak, og vil særlig fremheve tilgjengeligheten til helsesøster ved SMS varsling. Hva gjelder undervisningen er det spesielt nevnt tiltak som skal sikre grensesetting og opplyse om sammenhengen mellom rus og ufrivillig sex. Det er viktig å tilpasse informasjonen til den aktuelle aldersgruppen og understreke at voldtekt er en alvorlig kriminell handling. Selv om tydeligere grensesetting vil kunne virke forebyggende, må det understrekes at ansvaret ligger hos overgriperen.

Nettportal

Det er også foreslått opprettelse av nettportal for informasjon om overgrep. Røde Kors støtter forslaget og har god erfaring fra driften av www.korspahalsen.no og Røde Kors telefonen for barn og unge som er det eneste samtaletilbudet i Norge der barn og unge kan snakke om alt de har på hjertet – helt anonymt og helt gratis.

Telefonen 800 333 21 er åpen alle hverdager fra kl 14-20, mens nettstedet "Kors på halsen" er "åpen" hele døgnet. Andelen henvendelser – spesielt de alvorlige – flytter seg fra telefon til nett. I 2007 statistikkførte vi totalt 26 500 lengre telefonsamtaler og ca 4100 e-postmeldinger. Av alle henvendelser til Kors på halsen i 2007, var ca 10 % knyttet til alvorlige tema som selvmordstanker, psykiske plager, selvskading, vold og seksuelle overgrep. Til sammenligning var bare 2,2 % av samtalene på telefon knyttet til de samme temaene.

De forebyggende tiltakene er i all hovedsak rettet mot barn og ungdom. Vi vil imidlertid også henlede oppmerksomheten mot sårbare grupper i institusjon, eldre pleietrengende og funksjonshemmede. Også på disse områdene er det nødvendig å fokusere på forebyggende arbeid.

4. Hjelpetiltak

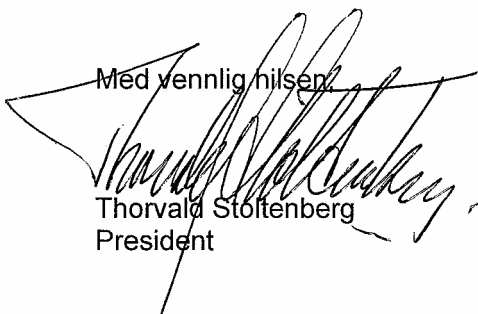
Røde Kors er av den oppfatning at de foreslåtte hjelpetiltakene er gode. Vi støtter forslaget om ett års gratis psykologhjelp i etterkant av voldtekt, men ønsker likevel å bemerke følgende: En voldtekt tar ofte flere år å bearbeide – for noen tar det et helt liv. Et psykologtilbud må i tillegg til umiddelbar traumebehandling også forberede offeret på den dagen da hjelpen ikke lenger er der. På denne måten vil frykten for nye overgrep forebygges og reduseres. Røde Kors vil også foreslå at det i oppfølgingen etter det ett-årige psykologtilbudet ved behov, tas kontakt med Røde Kors besøkstjeneste for videre støtte og medmenneskelig kontakt.

5. Erstatning og bistandsadvokat

Røde Kors er enig i utvalgets forslag under dette punktet, og vil særlig fremheve behovet for offeret mht å få fremmet erstatningskravene av sin bistandsadvokat i forbindelse med straffesaken, dog uten å risikere saksomkostninger.

Hva gjelder statlig voldsoffer-erstatning er Røde Kors enig i at beviskravet endres fra *klar sannsynlighetsovervekt* til *vanlig sannsynlighetsovervekt*.

Med vennlig hilsen

Thorvald Stoltenberg
President

Trygve G. Nordby
Generalsekretær